

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Hof van Transwijk 2
3526 XB Utrecht
030 284 3200
vraagbaak@loc.nl

BTW: 808564018B01
IBAN: NL42 TRIO 0198 5295 70
KvK: 30162169

Betreft: Internetconsultatie Wijziging van het Besluit Jeugdwet in verband met de Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp

Utrecht, 17 mei 2023

Hierbij reageert LOC Waardevolle zorg op de internetconsultatie Wijziging van het Besluit Jeugdwet in verband met de Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp.

Vraag 1 van 5

Graag ontvangen we een reactie op de aanvullende regels in dit conceptbesluit.

Jongeren, kinderen en ouders uit het netwerk van LOC Waardevolle zorg geven aan dat veel beslissingen over hun hoofd heen genomen worden. Zij merken dat de hulpverlening vaak hun leven overneemt in plaats van met hen op zoek gaat naar een oplossing. En ze voelen zich machteloos over de beslissingen van instanties.

Een gesloten inrichting biedt zorg aan kinderen waarvan vooraf niet duidelijk is hoelang dit duurt. Een rechterlijke machtiging kan onbeperkt verlengd worden. Deze onzekerheid brengt psychische schade toe aan het kind en ouders/verzorgers.

De gesloten inrichting kan daarnaast zelf vrijheidsbeperkende maatregelen opleggen zonder tussenkomst van een rechter. Als een gesloten inrichting vrijheidsbeperkende maatregelen wil opleggen zou dit alleen op grond van een rechterlijke machtiging mogelijk dienen te zijn. Vrijheidsbeperkende maatregelen kunnen enkel ingezet worden wanneer sprake is van ernstig nadeel van / schade aan de persoon zelf of zijn omgeving. Zij zouden enkel ingezet moeten worden als geen andere oplossing mogelijk is (ultimum remedium). Instellingen zouden meer gestimuleerd / gedwongen moeten worden andere oplossingen te zoeken. Wanneer sprake is van een noodsituatie dient er direct ingegrepen te worden en is een gang naar de rechter vooraf niet mogelijk.

Kinderen in een gesloten inrichting hebben liefdevolle zorg en aandacht nodig en goede hulp en ondersteuning bij hun problemen. Volgens het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind hebben kinderen daar ook recht op. Uit veel onderzoeksrapporten en verhalen van kinderen die gesloten jeugdhulp meemaakten, blijkt inmiddels

overtuigend dat vrijheidsbeperkende maatregelen niet bijdragen aan oplossingen voor de problemen van deze kinderen en juist extra schade toebrengen voor de rest van hun leven.

De mogelijke vrijheidsbeperkende maatregelen in dit concept-besluit tonen op welke ernstige manieren de vrijheid van een kind in de gesloten jeugdhulp beperkt kan worden door een besluit van de gesloten inrichting: cameratoezicht, vastpakken en vasthouden, een aantal uren opgesloten worden zonder dat er gekwalificeerde gedragswetenschapper bij betrokken is, urinecontrole, het beperken van brief- en telefoonverkeer en het onderzoeken van lichaam en kleding.

Dit concept-besluit draagt niet bij aan het stimuleren of dwingen van gesloten inrichtingen naar het zoeken van andere oplossingen: of, wanneer en hoe de gesloten inrichting met het kind samen op zoek is gegaan naar een oplossing waarbij de vrijheidsbeperking is geprobeerd te voorkomen oftewel hoe het 'nee-tenzij' beginsel is toegepast: welke minder bezwarende alternatieven er zijn overwogen; waarom de maatregel evenredig zou zijn; waarom te verwachten is dat de maatregel effectief is en op welke manier de maatregel bijdraagt aan de voor het kind opgenomen doelen in het hulpverleningsplan. De beslissing over de noodzaak voor het opleggen van vrijheidsbeperkende maatregelen dient allereerst vanuit het perspectief van het kind te worden bekeken.

Het concept-besluit stimuleert of dwingt de gesloten inrichting niet dat de duur van de vrijheidsbeperkende maatregel zo beperkt mogelijk blijft. Het besluit regelt ook niet dat het kind weet waar hij aan toe is voor wat betreft de duur van de maatregel of de reden van de genomen maatregel.

In artikel 6.3.2 over de klachtencommissie staan een aantal professionals genoemd die in elk geval deel uit dienen te maken van de klachtencommissie. Wij missen hier een ervaringsdeskundige met gesloten jeugdhulp die vanuit het perspectief van het kind of de jongere in de klachtencommissie deelneemt.

Wij vragen u om dit besluit op deze wijze niet definitief te maken en om het concept-besluit eerst aan te passen conform onze opmerkingen hierboven. Met meer rechtsbescherming, zorgvuldigheid en waarborgen voor het voorkomen van vrijheidsbeperking en om daarmee aanvullend leed en psychische schade bij het kind en diens ouders/verzorgers te voorkomen.

Met inachtneming van onze opmerkingen hierboven hebben wij bij de volgende vragen nog enkele opmerkingen:

Vraag 2 van 5

Wat vindt u van in het conceptbesluit opgenomen termijn van 4 uur waarbinnen de gekwalificeerde gedragswetenschapper een beoordeling moet geven over de insluiting?

Wij constateren dat het volgens het concept-besluit mogelijk is dat een kind of jongere 4 uur lang ingesloten kan zijn voordat een gekwalificeerde gedragswetenschapper bij het kind of de jongere komt. Het uitgangspunt dient te zijn dat er vooraf en op het moment van insluiting een gekwalificeerde gedragswetenschapper bij het kind of de jongere is. Tenzij een noodsituatie dit niet mogelijk maakt. Dan dient er zo spoedig mogelijk een kwalificeerde gedragswetenschapper bij het kind of de jongere te komen om met het kind of de jongere in gesprek te gaan en een beoordeling te geven.

In het verlengde hiervan Ad artikel 6.2.1: Het toezicht op het kind dient altijd te bestaan uit persoonlijk toezicht. Het kind dient persoonlijke nabijheid te hebben en niet alleen gelaten te worden. Cameratoezicht volstaat niet.

Vraag 3 van 5

Wat vindt u van de regels over urinecontroles, waaronder de genoemde termijnen?

De reden van de urinecontrole dient aan het kind vooraf verteld te worden. Dit geldt ook voor onderzoek aan het lichaam en van kleding (artikel 6.2.8).

De urinecontrole moet mede door een onafhankelijke partij uitgevoerd worden niet zijnde de jeugdhulpverlening.

Als u vragen heeft over onze inbreng bij deze consultatie of met ons in gesprek wilt, kunt u contact opnemen met onze adviseur belangenbehartiging Mariëlle Cuijpers: vraagbaak@loc.nl of 030 284 3200.